

Wyludzenia VAT w Polsce

Ostatnia aktualizacja: **2018-02-02**

Podstawowe metody wyludzenia zwrotu podatku od towarów i usług w Polsce w latach 2004-2017 omawia ku przestrodze uczciwym podatnikom prof. Witold Modzelewski.

Współcześnie istnieją w Polsce cztery podstawowe metody wyludzeń zwrotów podatku od towarów i usług:

1. karuzela transgraniczna tzw. materialna, która jest organizowana w związku z rzeczywistą transakcją, która ma ekonomiczną treść a towar zaspokaja obiektywnie istniejącą potrzebę,
2. karuzela transgraniczna tzw. formalna, gdzie obiektywnie nie ma żadnej transakcji w sensie ekonomicznym i nie musi nawet obiektywnie istnieć jakikolwiek towar, który jest jej przedmiotem,
3. „transakcje stalowe”, czyli wyludzenie zwrotów przy wykorzystaniu tzw. krajowego odwrotnego obciążenia,
4. pozorna zmiana miejsca świadczenia usług rzeczywiście wykonanych na terytorium kraju powodująca wyludzenie zwrotu.
- 5.

Karuzela transgraniczna tzw. materialna

Metoda pierwsza polega na nabyciu wewnątrzspółnotowym towarów (w tym również w tym celu wywiezionych z Polski), które są sprzedawane w kraju poniżej ceny zakupu (ze stratą), a ów rabat finansowany jest niezapłaconym podatkiem przez podmiot („podatnika”), który znika bez zapłaty podatku. Ostatecznie towar trafia do obiektywnie istniejącego nabywcy, transakcja jest bardzo konkurencyjna, bo duża obniżka ceny (nawet 15%) pokryta jest niezapłaconym podatkiem. Jest to praktyka obecna od dnia naszego „wuniowstąpienia” i powoli wypiera realnie opodatkowanie transakcji.

Przyczyną jej atrakcyjności jest znana powszechnie wada przepisów tego podatku polegająca na tym, że nabycie wewnątrzspółnotowe towarów nie jest efektywnie opodatkowane, gdyż podatek należny jest w tym samym miesiącu podatkiem naliczonym. Eliminacja tej metody jest bardzo prosta: należy wprowadzić nakaz zapłaty podatku z tytułu WNT. Praktyka ta może dotyczyć każdego towaru (nie ma branżowego znaczenia). Była wykorzystana przez lobbystów dla wprowadzenia przywileju „odwrotnego obciążenia” na rynku stali.

Karuzela transgraniczna tzw. formalna

Metoda druga jest transakcją w pełni fikcyjną: wywóz towarów w wykonaniu wewnątrzspółnotowej dostawy towarów jest fikcyjny a nawet może nie istnieje towar będący przedmiotem tej czynności. Sens operacji jest jeden: „podatnik” otrzymuje zwrot z tytułu fikcyjnego wywozu towarów do innego państwa UE, natomiast podatek naliczony, który podlega zwrotowi może być zarówno w pełni prawdziwy (podmiot rzeczywiście kupił jakieś towary lub usługi) albo również fikcyjny, wynikający ze sfałszowanych faktur.

Przyczyną upowszechniania tych praktyk jest łatwość fikcyjnego udokumentowania transgranicznych transakcji.

„Transakcje stalowe”

Te metody polegają na tym, że zwrot uzyskuje podatnik, który dokonuje fikcyjnego obrotu towarami objętymi krajowym odwrotnym obciążeniem (załącznik nr 11 do ustawy o VAT) lub usługami objętymi tym przywilejem (załącznik nr 14 do ustawy o VAT). Obrót tymi towarami (usługa) - zakup i odprzedaż ma najczęściej pozorny charakter, natomiast zwracany „podatek naliczony” jest albo całkowicie fikcyjny (wynikający ze sfalszowanych faktur) albo rzeczywisty, z tytułu faktycznie dokonywanych zakupów. Przyczyną burzliwego rozwoju tych praktyk jest wydłużanie w latach 2011 – 2017 listy towarów i usług, które są objęte tym przywilejem oraz całkowita bezkarność tych działań, bo według oficjalnej ideologii praktyki te są dowodem „uszczelnienia VAT-u” (bzdura).

Pozorna zmiana miejsca świadczenia usług rzeczywiście wykonanych na terytorium kraju

Ta metoda posługuje się fikcyjnym miejscem świadczenia usług wykonywanych (jakoby) poza terytorium kraju, które w rzeczywistości są świadczone na terytorium kraju.

Świadczący tworzy fikcyjnego kontrahenta mającego pozorną siedzibę poza terytorium kraju: zgodnie z art. 28b ustawy o VAT miejscem świadczenia większości usług świadczonych na rzecz zagranicznych podatników, jest kraj ich siedziby. Jeśli podmiot ten jest utworzony w odpowiednio „hermetycznym” terytorium, można bezkarnie wyłudzić zwroty podatku faktycznie fakturując na ten podmiot usługi w rzeczywistości świadczone są dla polskiego kontrahenta. Podatek naliczony, który jest podstawą tego zwrotu, może mieć zarówno całkowicie fikcyjny charakter, jak i wynikać z realnego zakupu towaru lub usługi. Są to praktyki całkowicie bezkarne, gdyż wadliwie (celowo?) ukształtowano miejsce świadczenia usług związane z siedzibą usługobiorcy dając nieograniczone pole wyłudzenia zwrotów tą metodą.

Powyższe metody upowszechnił w Polsce często powiązany z władzą zagraniczny biznes podatkowy, który częściowo opanował resort finansów i proces tworzenia oraz interpretowania przepisów prawa. W latach 2007 – 2015 miały miejsce przypadki, że te same osoby reprezentowały interesy tego biznesu jak i resort finansów.

Witold Modzelewski

Profesor Uniwersytetu Warszawskiego
Instytut Studiów Podatkowych